På Västfronten intet nytt – En skrivuppgift om första världskriget

- Historia, Årskurs 7-9

Syfte

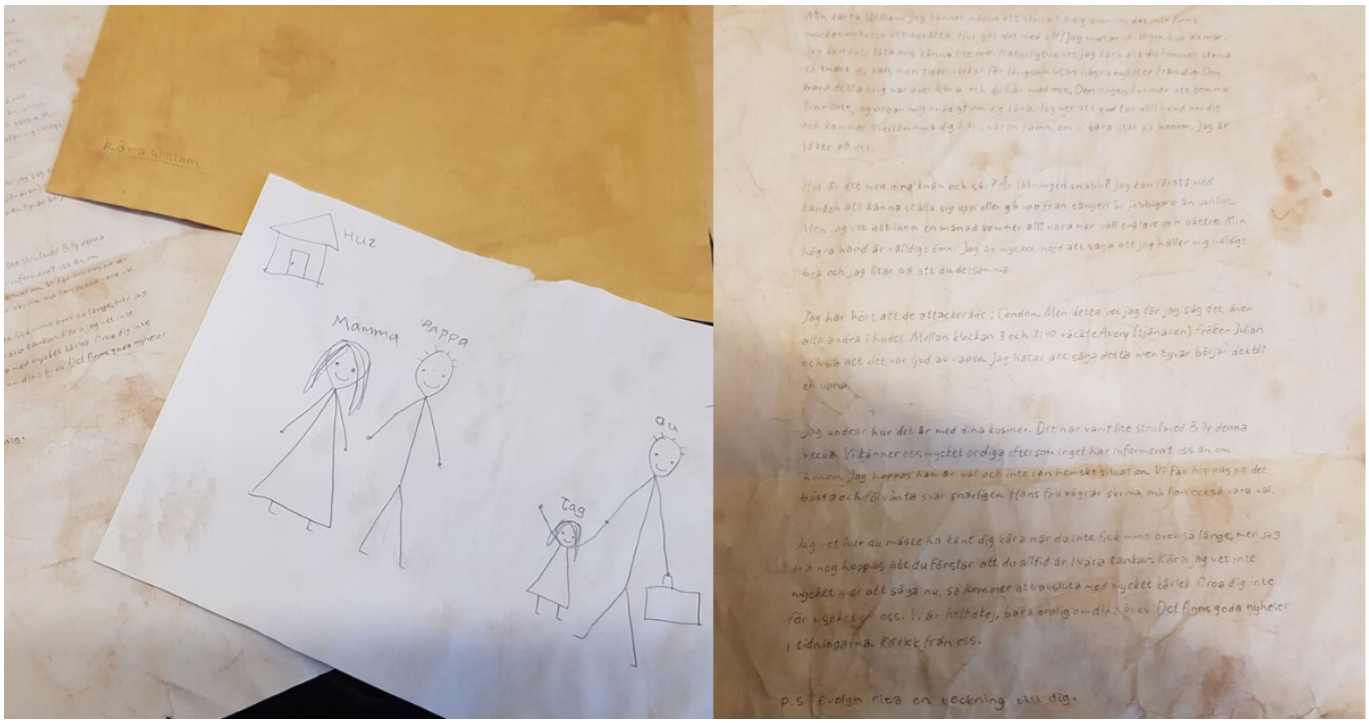
Utifrån krigets olika händelser, och de olika stridande sidorna, fundera på och leva sig in i hur människor påverkades av kriget. Ämnesövergripande skulle skrivuppgiften absolut kunna göras, till exempel med bild, SO och svenska.

Läraren reflekterar

Utöver brevet som är en friare uppgift kommer eleverna även ha ett mer formellt skriftligt prov på första världskriget. Brevet har varit ett sätt att få in dem mer i tidsperioden och på så vis även få en ökad förförståelse. Uppgiften har burit frukt och fått eleverna att tänka till. Flera har gått djupare och sökt vidare på källor, nyfiket tagit reda på mer och gjort mer research till sitt arbete. Det har även gett upphov till många djupare frågor, funderingar och diskussioner från eleverna som: Om soldaterna fick lön? Hur gick det för de där hemma? Fick de någon inkomst eller något slags bidrag om mannen i familjen krigade eller stupade i kriget? Hur klarade de sig? Var exakt i modern tid på en karta ligger ”Ingemanslandet” idag?

Eleverna har skrivit levande berättelser om livet i skyttegravarna. Någon inspirerades av ”Julvapenvilan” 1914 och placerade sin soldat där. En annan elev skrev som en kvinna på hemmafronten som skriver till sin man som är ute i kriget och hur livet där hemma har påverkats och förändrats av kriget. Flera har frågat om de ska skriva det med ”äldre ordval” vilket är roligt att de tagit ut svängarna än mer.

Elevexempel 1

Metod – Introduktion

Vi har börjat läsa, prata om och även sett på dokumentärer om första världskriget. Hur det var, hur folk levde och påverkades under krigsåren, krigets utveckling, samt orsak och verkan. Året är 1914-1918 första världskriget rasar ute i världen. Tänk dig att du är en person under den här tiden. Antingen någon som är ute vid kriget i skyttegravarna eller någon som är kvar hemma i det tidigare vardagliga livet som nu har förändrats på grund av kriget.

Skrivuppgiften

Du ska skriva ett brev från eller till Västfronten. Välj om personen du hittat på är:

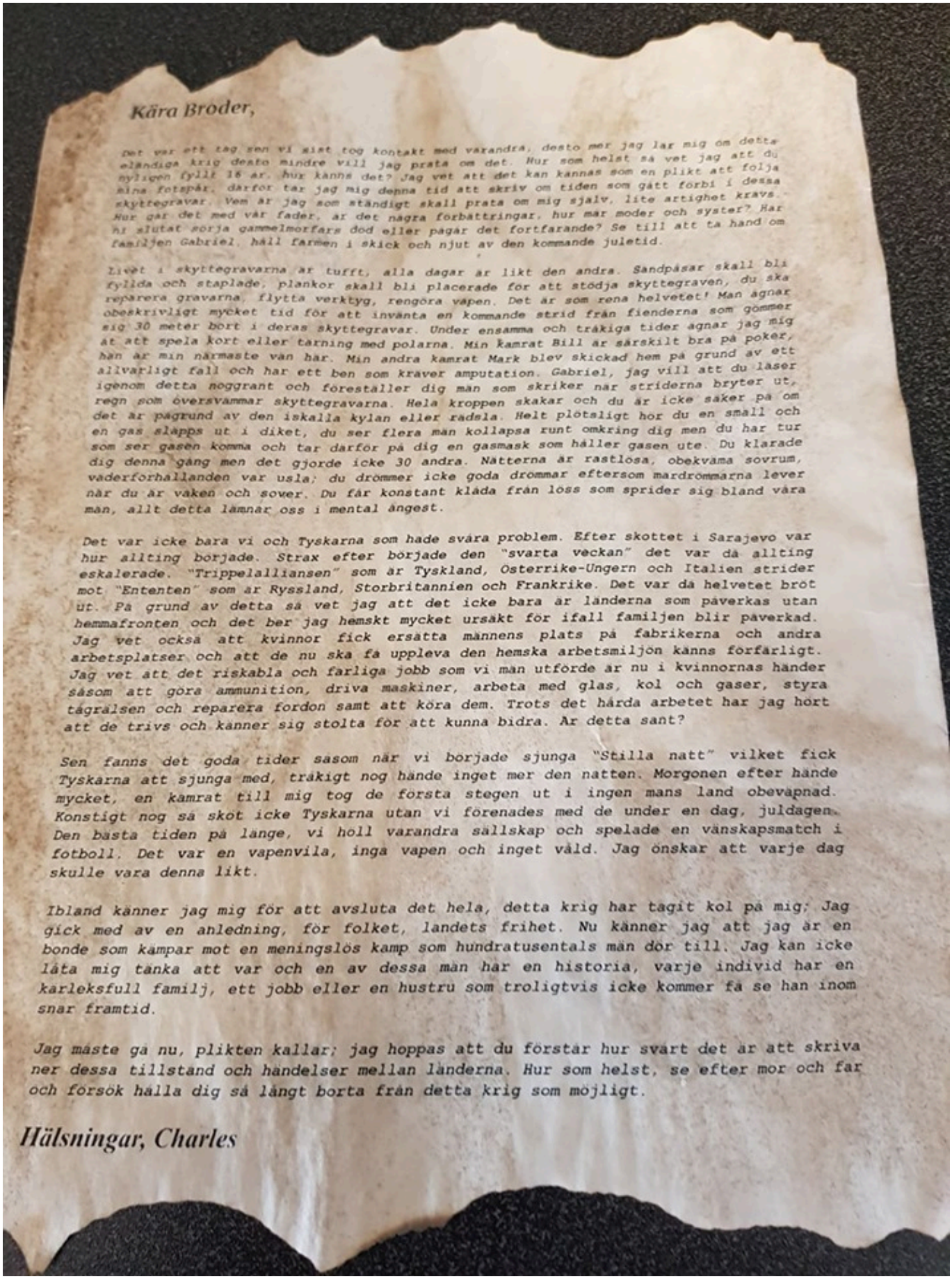
- Soldat i skyttegrav vid fronten som skriver hem och berättar om hur det är om livet i skyttegravarna och vad som händer. Vad tänks det på? Hur känner han? Hur påverkas han och andra? Och så vidare… Du får fritt välja vilken sida din soldat är på av de inblandade länderna.
- Någon där hemma som skriver till en soldat om hur livet är där hemma. Hur har samhället förändrats och påverkats av kriget? Vad tänker han eller hon på? Hur känner han eller hon? Och så vidare… Du får fritt välja vilken sida och från vilket av de inblandade länderna personen skriver ifrån.

Brevet: Du får mer än gärna ta ut svängarna med uppgiften, skriv brevet för hand, riv lite i det, smutsa ned det, göra det skrynkligt, spill något på det (exempelvis kaffefläckar) och så vidare så det känns mer autentiskt som om brevet hade varit skrivet på riktigt av en person under första världskriget.

Brevet ska vara 1-2 sidor långt.

Hämta inspiration: Från historieboken, anteckningar på lektionerna, andra böcker/källor, dokumentären ”Det stora kriget”, filmer du sett och Eld upphör vid julen 1914.

Elevexempel 2

Kära Bröder,

Det var ett tag sen vi sist tog kontakt med varandra, desto mer jag lär mig om detta eländiga krig desto mindre vill jag prata om det. Hur som helst så vet jag att du nyligen fyllt 16 år, hur känns det? Jag vet att det kan kännas som en plikt att följa dina fotspår, därför tar jag mig denna tid att skriv om tiden som gått förbi i dessa skyttegravar. Vem är jag som ständigt skall prata om mig själv, lite artighet kravs. Hur går det med vår fader, är det några förbättringar, hur mår moder och syster? Har hi slutat sörja gammelmorfars död eller pågår det fortfarande? Se till att ta hand om familjen Gabriel, håll farmen i skick och njut av den kommande juletid.

Livet i skyttegravarna är tufft, alla dagar är likt den andra. Sandpåsar skall bli fyllda och staplade, plankor skall bli placerade för att stödja skyttegraven, du ska reparera gravarna, flytta verktyg, rengöra vapen. Det är som rena helvetet! Man ägnar obeskrivligt mycket tid för att invänta en kommande strid från fienderna som gömmer sig 30 meter bort i deras skyttegravar. Under ensamma och tråkiga tider ägnar jag mig åt att spela kort eller tärning med polarna. Min kamrat Bill är särskilt bra på poker, han är min närmaste vän här. Min andra kamrat Mark blev skickad hem på grund av ett allvarligt fall och har ett ben som kräver amputation. Gabriel, jag vill att du läser igenom detta noggrant och föreställer dig män som skriker när stridera bryter ut, regn som översvämmar skyttegravarna. Hela kroppen skakar och du är icke säker på om det är pågrund av den iskalla kylan eller rädsla. Helt plötsligt hör du en smäll och en gas släpps ut i diket, du ser flera män kollapsa runt omkring dig men du har tur som ser gasen komma och tar därför på dig en gasmask som håller gasen ute. Du klarade dig denna gång men det gjorde icke 30 andra. Nätterna är rastlösa, obekväma sovrum, väderförhållanden var usla; du drömmer icke goda drömmar eftersom mardrömmarna lever när du är vaken och sover. Du får konstant kläda från löss som sprider sig bland våra män, allt detta lämnar oss i mental ångest.

Det var icke bara vi och Tyskarna som hade svåra problem. Efter skottet i Sarajevo var hur allting började. Strax efter började den "svarta veckan" det var då allting eskalerade. "Trippelalliansen" som är Tyskland, Österrike-Ungern och Italien strider mot "Ententen" som är Ryssland, Storbritannien och Frankrike. Det var då helvetet bröt ut. På grund av detta så vet jag att det icke bara är länderna som påverkas utan hemmafronten och det ber jag hemskt mycket ursäkt för ifall familjen blir påverkad. Jag vet också att kvinnor fick ersätta männens plats på fabrikerna och andra arbetsplatser och att de nu ska få uppleva den hemska arbetsmiljön känns förfärligt. Jag vet att det riskabla och farliga jobb som vi män utförde är nu i kvinnornas händer såsom att göra ammunition, driva maskiner, arbeta med glas, kol och gaser, styra tågrälsen och reparera fordon samt att köra dem. Trots det hårda arbetet har jag hört att de trivs och känner sig stolta för att kunna bidra. Är detta sant?

Sen fanns det goda tider såsom när vi började sjunga "Stilla natt" vilket fick Tyskarna att sjunga med, tråkigt nog hände inget mer den natten. Morgonen efter hände mycket, en kamrat till mig tog de första stegen ut i ingen mans land obeväpnad. Konstigt nog så sköt icke Tyskarna utan vi förenades med de under en dag, juldagen. Den bästa tiden på länge, vi höll varandra sällskap och spelade en vänskapsmatch i fotboll. Det var en vapenvila, inga vapen och inget våld. Jag önskar att varje dag skulle vara denna likt.

Ibland känner jag mig för att avsluta det hela, detta krig har tagit kol på mig; Jag gick med av en anledning, för folket, landets frihet. Nu känner jag att jag är en bonde som kämpar mot en meningslös kamp som hundratusentals män dör till. Jag kan icke låta mig tänka att var och en av dessa män har en historia, varje individ har en kärleksfull familj, ett jobb eller en hustru som troligtvis icke kommer få se han inom snar framtid.

Jag måste gå nu, plikten kallar; jag hoppas att du förstår hur svårt det är att skriva ner dessa tillstånd och händelser mellan länderna. Hur som helst, se efter mor och far och försök hålla dig så långt borta från detta krig som möjligt.

Hälsningar, Charles

Lgr22 Syfte

Utveckla kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp och långa historiska linjer.
Förmåga att ställa frågor till historiska källor samt att tolka, kritiskt granska och värdera dessa.

Centralt innehåll

De båda världskrigen, deras orsaker och konsekvenser. Förtryck, folkfördrivningar och folkmord. Förintelsen och Gulag. Människors motstånd mot förtryck.

Betygskriterier

Flera av SO-ämnenas Betygskriterier berörs. Det beror helt och hållet på hur omfattande och i vilken syfte skrivuppgiften används.